

AUTOREFERAT

informujący o zainteresowaniach i osiągnięciach w działalności naukowo-badawczej
w rozumieniu art. 18a ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym
oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki
(t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 882)

I. Imię i nazwisko: **Monika Adamczak-Retecka**

II. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe:

2009 r. - stopień doktora nauk prawnych, nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 26 stycznia 2009 r. na podstawie rozprawy doktorskiej: „Odpowiedzialność odszkodowawcza jednostek za naruszenie prawa wspólnotowego”. Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Zdzisław Brodecki, zaś recenzentami: prof. dr hab. Ewa Bagińska i prof. dr hab. Krzysztof Wójtowicz.

2002 r. - tytuł magistra prawa, uzyskany po ukończeniu studiów magisterskich na kierunku Prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego i obronie pracy magisterskiej: „Współpraca sądów krajowych z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w ramach postępowania prejudycjalnego”.

2002 r. - dyplom - Diploma in an Introduction to English Law and the Law of the European Union, wystawiony przez University of Cambridge, na podstawie ukończenia dwuletniego kursu prawa angielskiego i prawa Unii Europejskiej.

III. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach badawczych:

Od 1 marca 2009 r. jestem zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Europejskiego i Komparatystyki Prawniczej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego. W latach 2002 - 2016 pełniłam na Wydziale funkcję Kierownika Szkoły Prawa Brytyjskiego.

IV. Wskazanie osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 ze zm.)

Jako osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, przedstawiam monografię pt.: **„Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkody klimatyczne z perspektywy prawa Unii Europejskiej”**, opublikowaną nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Gdańskiego w grudniu 2017 roku. (ISBN: 978-83-7865-592-3). Recenzentem wydawniczym monografii jest dr hab. Nina Półtorak, prof. UJ.

Cel naukowy osiągnięcia

Podstawowym celem rozważań podjętych w monografii jest przedstawienie zagadnienia odpowiedzialności odszkodowawczej za szkody klimatyczne z perspektywy prawa Unii Europejskiej. Jest to problematyka wieloaspektowa, złożona i obszerna. Należą do niej zarówno zagadnienia dotyczące podstaw, funkcji i zakresu odpowiedzialności, jak i przesłanek umożliwiających dochodzenie roszczeń w sprawach środowiskowych przed sądami krajowymi i międzynarodowymi. Problemy środowiskowe mają obiektywnie wymiar zewnętrzny, a w przypadku następstw zmian klimatycznych także globalny, i jako takie wymagają podejścia zintegrowanego i współpracy państw dla ich rozwiązywania. Z tego względu pierwsza część rozważań podjętych w monografii została poświęcona rozwijającemu się prawu klimatycznemu.

Rozważając kwestię odpowiedzialności za szkody spowodowane negatywnymi następstwami zmian klimatycznych, należy dostrzec trzy potencjalne grupy sprawców: Unię Europejską jako organizację międzynarodową, państwa jako członków Unii oraz strony konwencji międzynarodowych oraz podmioty prywatne, jako emitentów gazów cieplarnianych. W chwili obecnej nie ma jednego aktu prawnego, który stanowiłby samodzielną i bezpośrednią podstawę dla klimatycznej skargi odszkodowawczej. Nie istnieje także uniwersalny zbiór reguł, które można byłoby zastosować w sytuacji powstania szkody klimatycznej. W związku z powyższym w monografii podjęta została próba stworzenia modelu odpowiedzialności odszkodowawczej za szkody klimatyczne. W ramach poszukiwania „wspólnego mianownika” dla spraw klimatycznych, w kolejnej części pracy analizie poddano zagadnienie prawnomiędzynarodowej odpowiedzialności za szkody w środowisku. Hipotezą, która wymagała zweryfikowania w tej części rozważań jest zależność

między normatywnymi następstwami zmian klimatycznych a problematyką ochrony praw człowieka, a w szczególności prawa do środowiska odpowiedniej jakości.

Od momentu wejścia w życie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku, zasadniczym problemem pozostaje ustalenie skutecznego środka, który doprowadziłby do zmniejszenia poziomu emisji gazów cieplarnianych oraz spowolnienia zmian klimatycznych. Dotychczas stosowane rozwiązania, takie jak system handlu emisjami, okazują się niewystarczające. Kolejna przyjęta w pracy hipoteza wskazuje, iż w braku efektywności krajowych organów stanowiących prawo, korzystne byłoby przeniesienie na grunt odpowiedzialności za zmiany klimatyczne koncepcji *private enforcement*, z powodzeniem realizowanej przykładowo na gruncie prawa konkurencji. W ostatnim czasie można odnotować wzrost zainteresowania ze strony przedstawicieli doktryny także tzw. alternatywnymi środkami perswazji, które mogłyby prowadzić do ograniczenia szkodliwej działalności emitentów gazów cieplarnianych. Jako jedno z rozwiązań wskazuje się możliwość zastosowania koncepcji odpowiedzialności państwa z wykorzystaniem zarówno funkcji kompensacyjnej, jak i prewencyjnej. Najbardziej kontrowersyjnym a zarazem najbardziej interesującym z perspektywy teorii prawa jest zagadnienie możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód klimatycznych. Ostatnia przyjęta w pracy hipoteza wskazuje, że w sytuacji, gdy prawo jest nieefektywne a działania podejmowane przez polityków niewystarczające, wzrasta rola społeczeństwa obywatelskiego i sądów krajowych.

Struktura pracy

Prezentowane w monografii rozważania dotyczą możliwości pociągnięcia państwa członkowskiego Unii Europejskiej do odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu działania lub zaniechania w sferze ochrony klimatu. Problem badawczy został poddany analizie z perspektywy prawa unijnego. Przyjęty zakres tematyczny pracy nie oznacza, że można pominąć w niej zagadnienia prawa międzynarodowego publicznego. Przeciwnie, prawo międzynarodowe publiczne, a w szczególności zasady ogólne prawa międzynarodowego oraz konwencje międzynarodowe, stanowią niezbędne tło dla podjętych rozważań. Realizacja celów ochrony klimatu następuje bowiem w sposób zgodny z nadrzędną zasadą

zrównoważonego rozwoju, której istota sprowadza się do obowiązku poszanowania środowiska na rzecz obecnych i przyszłych pokoleń.¹

Unia Europejska odegrała zasadniczą rolę w opracowaniu Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku, protokołu z Kioto z 1997 roku oraz Porozumienia Paryskiego z grudnia 2015 roku, które dotyczą ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w krajach rozwiniętych. Państwa członkowskie realizują działania w dziedzinie klimatu i energii, które w perspektywie długoterminowej mają doprowadzić do ograniczenia poziomu emisji o 80–95 proc. w porównaniu z poziomem z 1990 r. Dodatkowym argumentem przemawiającym za zawężeniem trzonu rozważań do prawa unijnego jest fakt, iż system prawa unijnego powstał i funkcjonuje na styku systemu prawa stanowionego i systemu *common law*, co najlepiej obrazuje orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE. Biorąc pod uwagę specyfikę unijnego porządku prawnego, w monografii podjęto próbę oderwania się od rozwiązań przyjmowanych w celu ochrony klimatu w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej na rzecz skonstruowania uniwersalnego modelu odpowiedzialności. Kluczem doboru niektórych państw, nie tylko europejskich, była potrzeba zilustrowania procesów zachodzących w tworzącym się całym czasie prawie klimatycznym. Stosunkowo najszerszy zakres miały badania prowadzące do ustalenia czy, i w jakim zakresie, możliwe jest wykorzystanie istniejących w prawie Unii Europejskiej mechanizmów dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w przypadku szkody klimatycznej poprzez zastosowanie doktryny „state liability”.

Zastosowane podejście badawcze zdeterminowało strukturę pracy i kolejność rozdziałów. Przyjęte w pracy cele i hipotezy badawcze zostały sformułowane w rozdziale pierwszym. W rozdziale tym zostały także przedstawione założenia metodologiczne, terminologiczne oraz aktualny stan badań. W rozdziale drugim i trzecim rozważania dotyczą prawa klimatycznego oraz prawnomiędzynarodowej odpowiedzialności za szkody w środowisku. Zasadniczą część pracy stanowi rozdział czwarty poświęcony instytucji odpowiedzialności odszkodowawczej w prawie Unii Europejskiej. Omówiono zarówno rozwój zasady odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu naruszenia prawa unijnego, jak i osiągnięcia w zakresie harmonizacji prawa czynów niedozwolonych. Zasadniczym celem

¹ Art. 3 TUE i zasada 3 Deklaracji z Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r.

badan przeprowadzonych z tej części pracy było sformułowanie przesłanek odpowiedzialności za szkodę klimatyczną. W rozdziale piątym przedstawiono wpływ orzecznictwa na kształtowanie się międzynarodowej ochrony klimatu. W zakończeniu przedstawione zostały wnioski z rozważań przeprowadzonych w poszczególnych częściach monografii.

Metodologia

Stworzenie kompleksowego i spójnego opracowania na temat odpowiedzialności odszkodowawczej za szkody klimatyczne wymagało zastosowania kilku uzupełniających się metod badawczych. Z metodologicznego punktu widzenia podstawę rozważań prezentowanych w monografii stanowią metody językowo-logiczne. Interpretacji poddane zostały akty prawne i dokumenty składające się na prawo klimatyczne. Przywołane zostały także wybrane orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i sądów krajowych orzekających w sprawach klimatycznych oraz tzw. zasady europejskiego prawa czynów niedozwolonych. Zastosowanie wyłącznie metod językowo-logicznych byłoby niewystarczające dla przedstawienia problematyki omawianej w pracy. Z tego względu w pracy zawarta została także refleksja aksjologiczna mająca służyć wskazaniu wartości racjonalizujących rozwiązania przyjęte i postulowane na szczeblu międzynarodowym i unijnym. W szczególności, za wartości podlegające ochronie uznaje się klimat, rozumiany jako dobro wspólne, dobro przyszłych pokoleń oraz prawo do życia w środowisku o odpowiedniej jakości. Refleksja aksjologiczna umożliwia także zrozumienie zmian, które doprowadziły do uznania zasady zrównoważonego rozwoju za jeden z celów działań Unii i wpisania ochrony środowiska do prawa pierwotnego. Z tej perspektywy widoczna jest ewolucja, jaką przeszła integracja europejska – od założeń stricte gospodarczych po unijny katalog praw podstawowych z prawem do środowiska odpowiedniej jakości oraz wspólne zasady prawa deliktów.

W badaniach wykorzystana została także metoda prawno-porównawcza. Polega ona na przedstawieniu reguł odchodzenia roszczeń z tytułu szkód klimatycznych przed sądami krajowymi. Materiał do tej części rozważań zebrano poprzez analizę wybranych wyroków oraz postępowań toczących się przed sądami państw także spoza Unii Europejskiej. W sposób

szczególony zwrócono uwagę na rolę organizacji pozarządowych w tych postępowaniach. Zawarte w pracy refleksje komparatystyczne dotyczą między innymi takich kwestii jak *locus standi* jednostek w sprawach klimatycznych, czy podobieństw i różnic w rozwiązaniach przyjętych przez wybrane państwa członkowskie w zakresie przesłanek odpowiedzialności. Należy jednakże podkreślić, iż przeprowadzone badania prawno-porównawcze spełniają jedynie funkcję pomocniczą względem przyjętej metody językowo-logicznej.

Wnioski badawcze

W monografii przedstawiona została koncepcja odpowiedzialności odszkodowawczej za szkody klimatyczne. Przyjmując perspektywę prawa Unii Europejskiej, w pierwszej kolejności zwrócono uwagę na możliwość pociągnięcia Unii i jej państw członkowskich do odpowiedzialności w ramach prawnomiędzynarodowych regulacji dotyczących zmian klimatycznych. W szczególności podjęte zostały rozważania dotyczące możliwości zastosowania Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności jako podstawy odpowiedzialności państw za szkody klimatyczne. Z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika tzw. pozytywny obowiązek państw w odniesieniu do środowiska. W orzeczeniach dotyczących między innymi dostępu do informacji, oceny środowiskowej, czy zarządzania ryzykiem, można odnaleźć podstawy dla roszczeń jednostek poszkodowanych wskutek zaniedbania państwa polegającego na niepodjęciu stosowanych działań w obliczu przewidywalnego ryzyka. Takim ryzykiem może być wystąpienie powodzi lub suszy wskutek zmian klimatu.

Analiza przeprowadzona w rozdziale poświęconym tworzącemu się prawu klimatycznemu, prowadzi do wniosku, iż zmieniły się cele unijnej polityki ochrony klimatu. Początkowo głównym celem wspólnych działań w dziedzinie ochrony klimatu było spowalnianie zmian klimatycznych poprzez dążenie do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Na tym etapie współpraca państw członkowskich opierała się przede wszystkim na zasadzie lojalnej współpracy, jako stanowiącej podstawę dla podziału ciężarów związanych ze spowalnianiem zmian klimatycznych. Obecnie na plan pierwszy wysuwa się konieczność adaptacji do zmian nieuchronnych. Analiza unijnych aktów prawnych przyjętych w celu zwalczania negatywnych następstw zmian klimatycznych, ale także w ramach prewencji oraz

adaptacji, prowadzi do konkluzji, iż Unia Europejska preferuje podejście regulacyjne do kwestii ochrony klimatu. Podejście to opiera się przede wszystkim o zasadę zanieczyszczający płaci i wyraża w dążeniu do przypisania zanieczyszczającym odpowiedzialności proporcjonalnie do ilości emitowanych przez nich gazów cieplarnianych. Tak rozumiane podejście regulacyjne, znajdujące potwierdzenie w licznych dyrektywach, nie jest efektywne w obliczu konieczności podjęcia radykalnych działań w krótkim okresie czasu. Brak efektywności przejawia się przede wszystkim w sektorowym i fragmentarycznym podejściu zarówno do kwestii walki z globalnym ociepleniem, jak i adaptacji do zmian nieuchronnych. Tymczasem zahamowanie procesu ocieplania klimatu wymaga działań szybkich i spójnych. Kolejny wniosek dotyczy słabości unijnej polityki ochrony klimatu polegającej na zbyt słabym nacisku na konieczność podejmowania działań prewencyjnych z myślą o „przyszłych pokoleniach”, a w konsekwencji w płaszczyźnie odpowiedzialności dostrzeganie szkody rzeczywistej i nieuwzględnianie szkody przyszłej.

Na plan pierwszy rozważań poświęconych prawnomiędzynarodowej odpowiedzialności za szkody w środowisku wysuwa się kwestia prawa do życia w środowisku odpowiedniej jakości jako jednego z praw podstawowych. W chwili obecnej nie istnieje akt prawny, który mógłby stanowić bezpośrednią podstawę prawną dla dochodzenia roszczeń w sprawach klimatycznych. W obowiązującej dyrektywie środowiskowej brakuje wyraźnego odwołania do zasady ostrożności. Nie ma w niej także postanowień dotyczących obowiązku zabezpieczenia finansowego przez potencjalnych sprawców na wypadek wystąpienia szkody. Analiza słabych punktów przyjętych dotychczas rozwiązań prowadzi do wniosku, iż swoistym *remedium* na powyższy stan rzeczy mogłoby stanowić przyjęcie w odniesieniu do szkód klimatycznych rozwiązań stosowanych w odniesieniu do innych problemów środowiskowych, takich jak szkody nuklearne czy szkody olejowe w środowisku morskim, gdzie zastosowanie znajduje odpowiedzialność na zasadzie ryzyka.

W monografii rozważona została także możliwość zastosowania w tzw. sprawach klimatycznych „Zasad europejskiego prawa czynów niedozwolonych”. Kwestia harmonizacji prawa czynów niedozwolonych jest niezwykle złożona. Wydaje się, że w tym zakresie jeszcze długo nie dojdzie do unifikacji, a główną rolę będzie odgrywał nadal Trybunał Sprawiedliwości UE. Powyższa konstatacja wynika z faktu, iż istniejące od lat różnice nie

zakłócają funkcjonowania rynku wewnętrznego, a unifikacja pociągnęłaby za sobą konieczność daleko idącej ingerencji w prawo administracyjne i karne. W ramach europejskiego prawa deliktów nadal wiele jest rozbieżności. Uzgodnienia wspólnego stanowiska wymagają nie tylko kwestie szczegółowe jak zakres ochrony poszkodowanych czy objęcie ochroną potencjalnych sprawców szkody, lecz także zagadnienia o znaczeniu fundamentalnym, takie jak wartości i funkcje prawa czynów niedozwolonych czy przyjęcie jednego z modeli sprawiedliwości. Rozwój zasad odpowiedzialności cywilnej za własne czyny charakteryzuje się dążeniem do rozszerzania i obiektywizacji odpowiedzialności, co prowadzi do zbliżania się do siebie systemów na pozór tak odległych jak *common law* i system prawa kontynentalnego. W związku z powyższym uznano, iż „Zasady europejskiego prawa czynów niedozwolonych” nie zawierają reguł, które można byłoby zastosować dochodząc odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu szkody klimatycznej. Zasady te, jako wspólne państwom członkowskim, mogą być natomiast przydatne w procesie interpretacji przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

Z punktu widzenia tematu badawczego podjętego w rozprawie, za kluczowe uznano rozstrzygnięcie kwestii możliwości dochodzenia przez jednostki roszczeń odszkodowawczych w sprawach klimatycznych przed organami i sądami krajowymi. Analiza utrwalonego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawach dotyczących odpowiedzialności państwa z tytułu naruszenia prawa unijnego, doprowadziła do wniosku, iż teoretycznie możliwe jest przeniesienie doktryny „state liability” na grunt ochrony klimatu. Najbardziej problematyczne zdaje się ustalenie przesłanki związku przyczynowego. O ile można wyprowadzić z obowiązującego prawa klimatycznego normy zmierzające do przyznania uprawnień jednostce, ustalenie bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy poniesioną przez jednostkę szkodą a działaniem bądź zaniechaniem po stronie państwa wydaje się niewykonalne. Jednakże, jak pokazała pierwsza europejska sprawa klimatyczna, przeszkoda ta jest możliwa do pokonania na podstawie zasady ostrożności. Przyszłość pokaże, na ile orzeczenie sądu holenderskiego okaże się znaczące w praktyce dochodzenia roszczeń klimatycznych i czy kolejnym krokiem będzie przyznanie jednostce odszkodowania przez sąd krajowy.

Tego typu postępowania, których przedmiotem jest spór bezpośrednio związany ze zmianami klimatu i ich następstwami, stanowią *novum* w judykaturze. Wybrane sprawy zostały przedstawione w ostatnim rozdziale rozprawy i stanowią jej żywą tkankę, ze względu na dynamikę zmian i częstotliwość wnoszenia kolejnych pozwów w „spawach klimatycznych”. W tej części rozprawy najbardziej widoczna jest rola jednostek w zapewnianiu efektywności normom prawa ochrony klimatu. Obecnie najwięcej spraw wnoszonych jest przeciwko państwom jako odpowiedzialnym za ochronę klimatu. Analiza praktyki orzeczniczej sądów w Stanach Zjednoczonych pozwala podzielić powództwa klimatyczne na odszkodowawcze (omówione w rozprawie sprawy: Connecticut, California, Comer, Kivalina) oraz z tytułu zaniechania podjęcia odpowiednich działań na rzecz ochrony klimatu (m.in sprawa Massachusetts). Z kolei w Unii Europejskiej sprawy sądowe dotyczą przede wszystkim implementacji i stosowania dyrektywy 2003/87. W toczących się postępowaniach największe trudności na jakie napotykają powodowie związane są z wykazaniem *locus standi* oraz przesłanki bezpośredniego związku przyczynowego pomiędzy emisją gazów cieplarnianych a poniesioną przez powodów szkodą.

Za kluczowy wniosek w ostatniej części rozważań poświęconych powództwom klimatycznym należy uznać ten, iż wyroki sądów mogą wpłynąć na zmianę prawa w celu spowolnienia zmian klimatycznych poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz adaptacji do zmian nieuchronnych. Odpowiedzialność odszkodowawczą za zmiany klimatu należy rozumieć szerzej niż tradycyjnie rozumianą odpowiedzialność z tytułu czynów niedozwolonych. Obejmuje ona oprócz odszkodowania wyrażonego w pieniądzu także zabezpieczenie roszczeń. Głównym celem dotychczas rozpoznanych pozwów w sprawach klimatycznych jest zapobieganie szkodzie klimatycznej, nawet jeśli wśród roszczeń powoda pojawia się roszczenie o zadośćuczynienie. Dotychczas, w żadnej z rozpatrywanych spraw klimatycznych nie zostało przyznane powodom odszkodowanie za szkodę wynikłą ze zmian klimatycznych. Powyższy stan rzeczy wynika przede wszystkim ze wspomnianego już charakteru szkody klimatycznej, ale także z trudności w ustaleniu rozmiaru szkody, zakresu przedmiotowego oraz kręgu podmiotów, którym można przypisać działanie powodujące szkodę. Ponadto, szkody klimatyczne przybierają najczęściej wymiar katastrofalny a w konsekwencji uszczerbek spotyka nie jedną czy kilka osób, ale całą społeczność. Powodowie

wówczas często powołują się na naruszenie praw człowieka, a w szczególności: prawo do życia, zdrowia oraz środowiska odpowiedniej jakości. Badania przeprowadzone w pracy wskazują, iż w tego typu sprawach klimatycznych, istotna jest rola organizacji ekologicznych występujących w interesie zbiorowości.

Pomimo faktu, iż procesy klimatyczne znajdują się na wczesnym etapie rozwoju, już teraz stanowią istotny element tworzącego się prawa klimatycznego. Kamieniem milowym było uznanie antropocentrycznego charakteru zmian klimatycznych i zaakceptowanie przez rządzących konieczności przyjęcia regulacji prawnych w tym zakresie. Równocześnie ze zmianami w prawie następują zmiany w świadomości społecznej, o czym świadczy rosnąca liczba organizacji ekologicznych, które za statutowe cele stawiają sobie ochronę klimatu oraz adaptację do zmian nieuchronnych. Pojawienie się kwestii odpowiedzialności za szkody klimatyczne w publicznej debacie na temat zmian klimatu sprawia, iż obawa przed poniesieniem konsekwencji wynikających z naruszenia norm przyjętych w celu ochrony klimatu, może przyczynić się do zmniejszenia poziomu emisji gazów cieplarnianych.

Dotychczas zakończone sprawy sądowe pozwalają na wyciągnięcie wniosków, iż sądy w przypadku klimatycznych powództw odszkodowawczych wykazują większą ostrożność niż w przypadku powództw o zabezpieczenie roszczeń w drodze nakazu lub zakazu sądowego. Głównym argumentem tych sądów, które odrzuciły pozwy odszkodowawcze było potraktowanie ochrony klimatu jako kwestii z zakresu polityki a nie prawa. Tego rodzaju argumenty tracą na znaczeniu w obliczu nowych aktów prawnych tworzących prawo klimatyczne.

Tymczasem, prognozowane w monografii wniesienie przez Komisję Europejską kolejnych skarg przeciwko państwom członkowskim do Trybunału Sprawiedliwości z tytułu niewywiązywania się ze zobowiązań w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami, stało się faktem.² Można także spodziewać się kolejnych spraw w sądach krajowych, których głównym celem będzie uzyskanie konkretnych i efektywnych działań ze strony państw członkowskich, zarówno w odniesieniu do spowalniania procesu zmian klimatycznych, jak i dostosowywania do zmian nieuchronnych. Konkludując, pozostaje mieć nadzieję, że w obliczu ekonomicznych następstw powództw odszkodowawczych, sama

² Wyroki TS UE wydane w sprawach: C-488/15 Komisja Europejska przeciwko Republice Bułgarii oraz C-336/16 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.

świadomość ryzyka związanego z nieuzasadnioną emisją gazów cieplarnianych i pojawienie się zagadnienia odpowiedzialności odszkodowawczej za szkody klimatyczne w debacie publicznej, będzie miała odstrasżający wpływ nie tylko na głównych emitentów, ale także decydentów w kwestiach związanych z ochroną klimatu.

V. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

A. Obszary badawcze

Moje dotychczasowe zainteresowania naukowe koncentrują się wokół trzech zasadniczych obszarów badawczych: odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie prawa unijnego, prawnej ochrony klimatu jako elementu środowiska oraz ochrony praw jednostki z prawie UE. Moje pierwsze publikacje naukowe z okresu przed uzyskaniem stopnia doktora nauk prawnych dotyczą kwestii natury systemowej (m.in. Adamczak-Retecka Monika, **Efektywność jako zasada prawa wspólnotowego** (w:) C. Mik (red.), *Zasady ogólne prawa wspólnotowego*, Wyd. Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2007, ISBN: 83-7285-342-8; Adamczak M., **Współpraca sądów krajowych z Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości w ramach postępowania prejudycjalnego** (w:) K. Łokucijewski, L. Starosta (red.), *Studia Europejskie*, t. XII, Wydawnictwo Instytutu Studiów Europejskich, Gdynia 2002, ISBN: 83-88829-95-5). Związane są także z obowiązkami dydaktycznymi, które podjęłam jako asystent w Centrum Prawa Europejskiego, następnie przekształconym w Katedrę Prawa Europejskiego i Komparatystyki Prawniczej (m.in. podręcznik dla studentów: Adamczak-Retecka M., O. Hołub-Śniadach, **Prawo integracji w pytaniach i odpowiedziach**, LexisNexis, Warszawa 2005, ISBN: 83-7334-457-8 oraz hasła opracowane do leksykonu Akademii Marynarki Wojennej: Adamczak-Retecka M., **Hasła**: (w:) J. Nawrot, A. Nawrot (red.) *Prawo integracji w Europie. Podręczny leksykon tematyczny*, Akademia Marynarki Wojennej, Gdynia 2008, AMW Wewn. 1101/2008).

W tym czasie rozpoczęłam także badania nad problematyką odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie prawa unijnego. Wyniki tych badań zostały opublikowane m.in. w glosach (Adamczak-Retecka M., **Przesłanki odpowiedzialności państwa członkowskiego za szkody wyrządzone jednostkom w związku z naruszeniem prawa**

wspólnotowego przez sąd najwyższego szczebla. Glosa do wyroku TS z dnia 13 czerwca 2006, sprawa C-173/03 Traghetti del Mediterraneo SpA w likwidacji przeciwko Republice Włoskiej, Gdańskie Studia Prawnicze 2007, nr 1, ISSN: 1734-5669; Adamczak-Retecka M., **Zakres pojęcia „szkoda” w prawie wspólnotowym** - glosa do wyroku TS z dnia 12 marca 2002 wydanego w sprawie C-168/00 Simone Leitner v TUI Deutschland GmbH & Co. KG, Gdańskie Studia Prawnicze. Przegląd orzecznictwa 2005, nr 1-2, ISSN: 1734-5669; Adamczak-Retecka M., *Ubi ius, ibi remedium? Czyli odpowiedzialność jednostki za naruszenie prawa wspólnotowego w świetle orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości wydanego w sprawie C-453/99 Courage Ltd.*, Gdańskie Studia Prawnicze 2005, t. 24, ISSN: 1734-5669) oraz w pracy zbiorowej pod red. Z. Brodeckiego, „Europa sędziów”, gdzie jestem autorką rozdziału poświęconego zasadzie odpowiedzialności odszkodowawczej (Adamczak-Retecka Monika, **Zasada odpowiedzialności odszkodowawczej** (w:) Z. Brodecki (red.), Europa sędziów, LexisNexis, Warszawa 2007, ISBN: 978-83-7334-737-3).

W glosowanym przeze mnie wyroku w sprawie C-453/99 Courage, Trybunał Sprawiedliwości po raz pierwszy odniósł się do kwestii odpowiedzialności odszkodowawczej jednostek za naruszenie prawa unijnego. Wyrok ten wpłynął na ostateczny kształt mojej rozprawy doktorskiej, która została opublikowana w 2010 roku (Adamczak-Retecka M., **Odpowiedzialność odszkodowawcza jednostek za naruszenie prawa wspólnotowego**, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, Warszawa 2010, ISBN: 978-83-7627-031-9). Podjęte w ramach pracy nad rozprawą doktorską badania nad europejskim prawem prywatnym prowadziłam dalej po uzyskaniu stopnia doktora. (Adamczak-Retecka Monika, **Integracja europejska w zakresie prawa prywatnego** (w:) J. Maliszewska-Nienartowicz (red.), Organizacja i funkcjonowanie Unii Europejskiej. Zagadnienia wybrane, Wyd. Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2009, ISBN: 978-83-7285-464-3; Adamczak-Retecka M., **The Existing European Tort Law** (w:) D. Čičánová (red.), Bratislavské právnické fórum 2013 : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie 10.-11. október 2013 (Bratislava legal forum 2013 : collection of papers from the International Academic Conference 10th-11th of October 2013), Univerzita Komenskeho v Bratislave 2013, ISBN: 978-80-7160-365-8; Adamczak-Retecka M., **Przyszłość Unii Europejskiej z perspektywy europejskiego prawa prywatnego** (w:) S. Dudzik, N. Półtorak (red.), Prawo Unii

Europejskiej a prawo konstytucyjne państw członkowskich, Wolters Kluwer, Warszawa 2014, ISBN: 978-83-264-4533-0; Adamczak-Retecka M., **Ius commune europaeum**, Obiter Dicta - dokument elektroniczny, British Law Centre 2012, https://issuu.com/britcen/docs/blc_obiter_dicta_edition_6 [dostęp 15.05.2018] oraz Adamczak-Retecka M., **Europeizacja prawa prywatnego**, Gdańskie Studia Prawnicze 2009, t. 21, nr 1, p-ISSN: 1734-5669).

Kontynuowałam także badania nad zagadnieniem odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie prawa unijnego (Adamczak-Retecka M., **Odpowiedzialność odszkodowawcza przedsiębiorstwa** (w:) Z. Brodecki (red.), Europa przedsiębiorców, LexisNexis, Warszawa 2011, ISBN: 978-83-7620-535-9; Adamczak-Retecka M., **Rozwój koncepcji odpowiedzialności odszkodowawczej państwa członkowskiego za naruszenie prawa unijnego**, Gdańskie Studia Prawnicze 2010, t. 24, p-ISSN 1734-5669). Połączenie tego obszaru badawczego z problematyką europejskiego prawa ochrony środowiska doprowadziło mnie do napisania monografii pt. : „**Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkody klimatyczne z perspektywy prawa Unii Europejskiej**” (Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk-Sopot 2017, ISBN: 978-83-7865-592-3). W monografii wykorzystane zostały m.in. materiały zgromadzone w czasie pobytu studyjnego w Instytucie Prawa Prywatnego Maxa Plancka w Hamburgu. Fascynacja tworzącym się prawem klimatycznym zaowocowała licznymi publikacjami z tego zakresu (m.in. Adamczak-Retecka M., **Zwalczanie zmian klimatu jako wyzwanie dla UE** (w:) S. Dudzik, B. Iwańska, N. Półtorak (red.), Inteligentna i zrównowazona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu: wyzwania dla systemów prawnych Unii Europejskiej i państw członkowskich, C. H. Beck, Warszawa 2017, ISBN: 978-83-255-9616-3; Adamczak-Retecka M., **Climate justice: feasible and desirable?** (w:) M. Nyka, E. Schneider (red.), Enacting environmental justice through global citizenship, Inter-Disciplinary Press, Oxford 2014, ISBN: 978-1-84888-342-0; Adamczak-Retecka M., **Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with climate change impacts** (Warszawski Międzynarodowy Mechanizm Strat i Szkód związanych ze skutkami zmian klimatycznych), Polish Law Review 2016, vol. 2, nr 1, p-ISSN: 2450-9841 oraz Adamczak-Retecka M., **Udział Unii Europejskiej w paryskim szczycie klimatycznym**. Komentarz dla Centrum Stosunków Międzynarodowych, dokument elektroniczny, opublikowany w styczniu 2016, <http://www.csm.org.pl/pl/component/>

phocadownload/category/61-2016?download=725:csm-komentarz-adamczak-retecka-szczyt-klimatyczny-26-01-2016 [dostęp 24.05.2016]; Adamczak-Retecka M., **Emisje z transportu morskiego jako element unijnej polityki klimatycznej** (w:) M. Adamowicz, J. Nawrot (red.), Europeizacja prawa morskiego, Arche, Gdańsk 2016, ISBN 978-83-88445-62-0; Adamczak-Retecka M., „**Błękitna polityka**” Unii Europejskiej, Gdańskie Studia Prawnicze 2014, t. 32, p-ISSN: 1234-4303 Adamczak-Retecka M., **Do kogo należy niebo?** Rozważania na marginesie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w sprawie C-366/10 Air Transport Association of America, Gdańskie Studia Prawnicze 2017, t. 38, ISSN: 1734-5669).

W 2015 roku, wraz z dr Olgą Śniadach, uzyskałyśmy grant z Narodowego Centrum Nauki na realizację projektu badawczego „Prawne aspekty wpływu zmian klimatycznych na bezpieczeństwo żywnościowe z perspektywy Unii Europejskiej”. Projekt ten został zakończony w przewidzianym terminie a jego efektem jest monografia w jęz. angielskim, która po uzyskaniu pozytywnej recenzji wydawniczej prof. UW dr hab. Roberta Grzeszczaka, jest obecnie na etapie prac redakcyjnych (Adamczak-Retecka M., Śniadach O., **Climate change and food security - the legal aspects with special focus on European Union**, tekst monografii przyjęty do druku w Wydawnictwie Uniwersytetu Gdańskiego, nadany ISBN: 978-83-7865-671-5). W ramach realizacji grantu odbyłam kwerendy w bibliotece Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu oraz w Instytucie Europejskim we Florencji. Zebrane materiały zostały wykorzystane także w artykułach naukowych (m.in. Adamczak-Retecka M., Śniadach O., **Prawo do wody jako element prawa do środowiska? Rozważania na gruncie art. 37 KPP UE** (w:) D. Kornobis-Romanowska (red.), Unia Europejska w roli gwaranta i promotora praw podstawowych, Currenda, Sopot 2016, ISBN 978-83-60833-70-4). Uczestniczyłam także w seminarium naukowym w Europejskiej Agencji Środowiska w Kopenhadze oraz w kilku konferencjach naukowych, gdzie prezentowałam wyniki przeprowadzonych badań (Adamczak-Retecka M., Śniadach O., **Climate Change and Food Security**, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej WASET, Barcelona 2017; Adamczak-Retecka M., **Climate Change Governance in European Union**, referat przyjęty na międzynarodową konferencję naukową EMAN 2017, Ljubljana 2017; Adamczak-Retecka M., **Walka ze zmianą klimatu jako jeden z tematów strategii „Europa**

2020”, referat wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji naukowej: Unia Europejska w obliczu strategicznych wyzwań „Quo vadis Europo? O przyszłości UE z różnych perspektyw”, Poznań 2016; Adamczak-Retecka M., **Zwalczanie zmian klimatu jako wyzwanie dla UE**, referat wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji naukowej: Prawo Unii Europejskiej a prawo konstytucyjne państw członkowskich, Gródek n./Dunajcem 2015).

Zagadnienia związane z ochroną środowiska pozostają mi bliskie a swoją wiedzę zdobytą w czasie pracy nad rozprawą habilitacyjną i w ramach realizacji grantu poszerzam analizując najnowsze orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE dotyczące zanieczyszczenia powietrza (Adamczak-Retecka M., **Przekraczanie norm dla pyłów PM10 przez państwo członkowskie jako naruszenie prawa unijnego** - glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 22 lutego 2018 r. wydanego w sprawie C-336/16 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, tekst przyjęty do druku na łamach Europejskiego Przeglądu Sądowego; Adamczak-Retecka M., **Czas na CAFE** - glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 5 kwietnia 2017 r., C-488/15 Komisja Europejska przeciwko Republice Bułgarii, Gdańskie Studia Prawnicze. Przegląd Orzecznictwa 2017, nr 3, ISSN: 1734-5669). Dostrzegam zależność pomiędzy stanem środowiska naturalnego a prawami człowieka, które od samego początku pracy naukowej pozostają w kręgu moich zainteresowań (Adamczak-Retecka Monika, **Konstrukcja praw podstawowych w projekcie Konstytucji Unii Europejskiej** (w:) C. Mik (red.), Unia Europejska w dobie reform. Konwent Europejski, Traktat Konstytucyjny, Biała Księga w sprawie rządzenia Europą, Wyd. Dom Organizatora TNOiK, Toruń 2004, ISBN: 83-7285-148-4; Adamczak-Retecka Monika, **Prawa podstawowe w Konstytucji Unii Europejskiej** (w:) Z. Brodecki (red.), Ochrona praw jednostki, LexisNexis, Warszawa 2004, ISBN: 83-7334-378-4; Adamczak-Retecka Monika, **Ochrona życia i zdrowia ludzkiego** (w:) Z. Brodecki (red.) Ochrona praw jednostki, LexisNexis, Warszawa 2004, ISBN: 83-7334-378-4; Adamczak-Retecka M., **Zasada równości wobec prawa**. Rozważania na marginesie sprawy Lautsi, Gdańskie Studia Prawnicze 2011, t. 25, p-ISSN 1734-5669).

W dotychczasowych publikacjach naukowych zajmowałam się zarówno analizą sądowych, jak i pozasądowych mechanizmów ochrony praw jednostki w prawie unijnym (Adamczak-Retecka M., **Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości UE w ramach**

tzw. skarg bezpośrednich (w:) Organizacje pozarządowe w postępowaniach prawnych, Disputatio 2014, t. 18, p-ISSN: 1898-3707; Adamczak-Retecka M., **Skarga odszkodowawcza przeciwko Unii Europejskiej** (w:) A. Łazowski, A. Zawadzka-Łojek (red.), Instytucje i porządek prawny Unii Europejskiej. Vademecum, wyd. 1, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, Warszawa 2013, ISBN: 978-83-7627-086-9; Adamczak-Retecka M., **Pochodne prawo pobytu w świetle wybranych orzeczeń TSUE** (w:) J. Stelina (red.), Polska, Hiszpania, Ameryka Łacińska. Wybrane zagadnienia z prawa pracy i prawa publicznego, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2016, ISBN 978-83-7865-436-0. Adamczak-Retecka M., **Skarga do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich**. Wyrok Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 4 października 2006, sprawa T-193/04 Hans-Martin Tillack przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich (w:) Z. Brodecki (red.), Europa urzędników, LexisNexis, Warszawa 2009, ISBN: 978-83-7620-148-1).

B. Zrealizowane granty badawcze

1. W latach 2015-2017 - kierownik w projekcie badawczym „Prawne aspekty wpływu zmian klimatycznych na bezpieczeństwo żywnościowe z perspektywy Unii Europejskiej” 2014/15/D/HS5/02678, zrealizowany ze środków Narodowego Centrum Nauki.
2. W latach 2013-2014 - kierownik w projekcie badawczym „Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkody klimatyczne” 538-6320-B083-13, zrealizowanym ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

C. Udział w konferencjach naukowych

1. Adamczak-Retecka M., udział w III Seminarium ekspertów nt. stosowania unijnych aktów prawa międzynarodowego prywatnego i procesowego, Informed Choices in Cross-Border Enforcement (IC2BE), Wrocław 2018
2. Adamczak-Retecka M., Cele morskiego planowania przestrzennego Unii Europejskiej, referat wygłoszony na VII Ogólnopolskiej Konferencji Prawa Morskiego: Morskie planowanie przestrzenne, Gdańsk 2018
3. Adamczak-Retecka M., Śniadach O., Climate Change and Food Security, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej WASET 2017, Barcelona 2017

4. Adamczak-Retecka M., Climate Change Governance in European Union, referat przyjęty na międzynarodową konferencję naukową EMAN 2017, Ljubljana 2017
5. Adamczak-Retecka M., Walka ze zmianą klimatu jako jeden z tematów strategii „Europa 2020”, referat wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji naukowej: Unia Europejska w obliczu strategicznych wyzwań „Quo vadis Europo? O przyszłości UE z różnych perspektyw”, Poznań 2016
6. Adamczak-Retecka M., udział w międzynarodowej konferencji naukowej: The EU without the UK. Implications and Legal Consequences of BREXIT”, Warszawa 2016
7. Adamczak-Retecka M., Zwalczenie zmian klimatu jako wyzwanie dla UE, referat wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji naukowej: Prawo Unii Europejskiej a prawo konstytucyjne państw członkowskich, Gródek n./Dunajcem 2015
8. Adamczak-Retecka M., udział w konferencji: Damages for violations of human rights - domestic, comparative and international perspectives, Gdańsk 2015
9. Adamczak-Retecka M., Climate justice: feasible and desirable? ,referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej: „13th Global Conference – Environmental Justice and Global Citizenship”, Oxford 2014
10. Adamczak-Retecka M., udział w IX Kongresie i międzynarodowej konferencji naukowej SIPE: REsponsibility, Accountability and Control of the Constitutional State and the European Union in Changing Times, Kraków 2013
11. Adamczak-Retecka M., The existing European Tort Law, referat przyjęty na międzynarodową konferencję naukową: Bratislava Legal Forum, Bratysława 2013
12. Adamczak-Retecka M., Towards ius commune europaeum. Perspectives for the further integration in the field of European private law?, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej: Advances in Business-Related Scientific Research Conference, Olbia 2012
13. Adamczak-Retecka M., Przyszłość Unii Europejskiej z perspektywy rozwoju europejskiego prawa prywatnego, referat wygłoszony na ogólnopolskiej konferencji naukowej w Gródku n./Dunajcem 2012
14. Adamczak-Retecka M., udział w międzynarodowej konferencji naukowej: Two decades of change for the UK and Central and Eastern Europe, Warszawa 2012
15. Adamczak-Retecka M., Zasada efektywności w prawie wspólnotowym, referat wygłoszony na XI Ogólnopolskiej Konferencji Prawniczej, Białobrzegi 2006
16. Adamczak-Retecka M., Konstrukcja praw podstawowych w Konstytucji Unii Europejskiej referat wygłoszony na VIII Ogólnopolskiej Konferencji Prawniczej, Toruń 2003

D.Osiągnięcia dydaktyczne

Od 2009 roku prowadzę seminaria licencjackie, wykłady i ćwiczenia z następujących przedmiotów: „Prawo Unii Europejskiej”, „System ochrony prawnej w UE”, „Instytucje i źródła prawa Unii Europejskiej”, „Prawo materialne UE”, „Polityki sektorowe UE”,

„Sądownictwo międzynarodowe i europejskie”, „Prawo europejskie w pracy urzędnika”, „Europeizacja prawa prywatnego”, „Court of Justice of the European Union” oraz „EU Administration” na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, na Wydziale Prawa i Administracji oraz na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Gdańskiego, a także w ramach szkoleń dla aplikantów radcowskich i adwokackich. Prowadzę również zajęcia w jęz. angielskim ze studentami polskimi i zagranicznymi w ramach programu Polish and International Legal Studies.

Uczestniczyłam dwukrotnie w programie wymiany pracowników naukowych Erasmus+ . W marcu 2012 r. poprowadziłam wykłady i seminarium naukowe na temat „European Private Law” w School of Law na Uniwersytecie w Sheffield. W marcu 2015 r. odbyłam cykl wykładów poświęconych instytucji unijnego obywatelstwa na Uniwersytecie w Cordobie.

Jestem współautorką podręcznika dla studentów pt.: „Prawo integracji w pytaniach i odpowiedziach”, wydanego przez Wyd. LexisNexis w 2005 roku, a także: podręcznika „Instytucje i porządek prawny Unii Europejskiej” pod red. A. Zawidzkiej - Łojek, A. Łazowskiego, leksykonu „Prawo integracji w Europie. Podręczny Leksykon Tematyczny” oraz tomu poświęconego Unii Europejskiej z serii „Wielka Encyklopedia Prawa”, pod red. B. Hołysta, R. Hausera.

W latach: 2017, 2015, 2013 i 2009 podlegałam jako nauczyciel akademicki **okresowej ocenie pracy**, dokonywanej przez Wydziałową Komisję Oceniającą, za każdym razem otrzymując ocenę pozytywną.

E. Osiągnięcia organizacyjne

W latach 2002 - 2016 pełniłam funkcję Kierownika Szkoły Prawa Brytyjskiego na Wydziale Prawa i Administracji UG. W 2003 roku byłam współorganizatorką „Mootcourt’u”, czyli symulacji rozprawy sądowej przed Trybunałem Sprawiedliwości UE. Zajmowałam się m.in. postępowaniem rekrutacyjnym oraz organizacją cyklicznych wykładów gościnnych w ramach Szkoły Prawa Brytyjskiego (m.in.: „The EU Common Lawyer. A Particularly British

Paradox. A look behind the myths, facts and legends”, „English and Polish Legal Systems. Some Comparative Thoughts”, „Case Law as a source of law”, „Proportionality in EU Law” oraz „The Common Law Methodology? Where judges are a source of law”).

W latach 2013-2015 pełniłam funkcję wydziałowego Koordynatora ds Bałtyckiego Festiwalu Nauki, podejmując przy okazji organizacji imprez festiwalowych współpracę m.in. z Punktem Informacji Europejskiej Europe Direct, Komendą Wojewódzką Policji w Gdańsku oraz Szkołą Helen Doron.

Ponadto, w ramach obowiązków pełnionych w Katedrze Prawa Europejskiego i Komparatystyki Prawniczej, zajmuję się organizacją konferencji, seminariów naukowych i wykładów gościnnych. Przykładowo, w 2015 roku odbył się wykład sędziego TS UE prof. Alana Rosas’a a w 2016 roku wykład i seminarium naukowe z prof. H. Goverde. Katedra organizuje także konferencje i seminaria naukowe z okazji Dnia Unii Europejskiej, umożliwiające doktorantom prezentację wyników ich badań. W 2016 r. uczestniczyłam w Europejskim Forum Dziekanów, zorganizowanym przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego przy współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem *International Association of Law Schools*.

F. Popularyzacja nauki

Przygotowałam i prowadziłam warsztaty dla nauczycieli i dzieci z przedszkoli oraz szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki oraz Dnia Otwartego Wydziału Prawa i Administracji.

G. Członkostwo w stowarzyszeniach

Od 2004 roku jestem członkiem Polskiego Stowarzyszenia Prawa Europejskiego.

H. Wyjazdy zagraniczne

1. udział w seminarium naukowym w **Europejskiej Agencji Środowiska (EEA)** w Kopenhadze, marzec 2017
2. kwerenda biblioteczna w **European University Institute we Florencji**, wrzesień 2016
3. kwerenda biblioteczna w **Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu**, marzec 2016
4. cykl wykładów i udział w międzynarodowym sympozjum, **University of Cordoba**, marzec 2015
5. pobyt w Instytucie Prawa Prywatnego (**Max Planck Institute for Private Law**), Hamburg 2014
6. cykl wykładów i udział w międzynarodowym sympozjum, **School of Law, University of Sheffield**, marzec 2012

I. Podsumowanie:

Mój dorobek naukowo-badawczy obejmuje 40 publikacji (wliczając publikacje już przyjęte do druku, nie wliczając zaś publikacji tylko złożonych), w tym 7 publikacji obcojęzycznych (6 anglojęzycznych i 1 w jęz. hiszpańskim). Ponadto, uczestniczyłam w 16 konferencjach naukowych, przygotowując 11 referatów na konferencje w: Wielkiej Brytanii, Włoszech, Hiszpanii, Słowacji oraz Słowenii, a także referaty na konferencje ogólnopolskie. Zrealizowałam dwa projekty badawcze. W ramach kwerend bibliotecznych, wymiany pracowników naukowych oraz innych pobytów naukowych odbyłam kilka wyjazdów do różnych instytucji krajowych i zagranicznych.

Monika Adamczak-Retecka